

— Այս սրբերս Ազգիս քաղաքէն եկող սա-
միկ պատուաւոր վաճառականէ մը հետեւեալ
ցաւալի լուրը սեղանայանք :

Ատորտէսի քաղաքացիներն Ձգէյակէր Ազգի-
սար գանուելով՝ իջեանի (իսմի) մը մէջ մէկ օ-
տարական յոյն աղգաւ մարդու մը սենեակ քա-
նի մը ընկերներով կրնասին ստակով խաղ խա-
ղարու . և թովերին ունցած բոլոր ստակը կը կոր-
սուցունեն կը թուելով . ուստի զէյակէներուն
գրուիր տաքնալով կրակին կռուիլ , վերջապէս
իրենց հետ խաղ խաղացող յոյն կը զարնեն կը-
մեռցընեն և կը թուան ստակներէն աւելի բան
յափշտակելով կը ձգեն կրիտիւնն : Այս լուրը
քաղաքին կաւաւարիչը լսելուն՝ փոխանակ նոր
մարդասպան զէյակէները բռնել , ապա փութարու
նոյն իջեանի վանտայանները (ոտագաշները) որ
երկու հայտագի խեղճ մարդիկն էին , շարաշար
ծեծ ստալով անխնայ կրպատէ և սուսնայ իրաւանց :
որոնց մէկը այն ստոյծան ծեծ կերեր է՝ որ քիչ
մնացեր է խեղճին հողին ելելուն , որ և մինչև
հիմայ յանկողինը կրանջուի եզեր :

Այս որովհետեւ թէ Այսոսի և թէ Ատորտէս
եղող վաճառականներուն զրկուելու համար Ազ-
գիին Ազգիսար զգուած ստակը՝ Ազգիսարու
Ջորեպանը այն կողմերը անտեղուն ամեն անգա-
մին՝ երբեմն Ազգիսարու քաղաքացիական և եր-
բեմն Ատորտէսի քաղաքացիական քանի մը հետեւ-
ակ զէյակէներ կ'առնէ հետը որ ծանապարհին ի-
րեն պահպանութիւն ընեն , վասն զի այն ծանա-
պարհը դեռ ևս ապահով չէ գողերէն . ահա այս
մարդասպան զէյակէները՝ այս պաշտանով եկած
են եղեր ստակ տանող Ջորեպանին հետ Ազգի-
սար :

Անուշտ բարեգութ Սեճափառ կայսեր
մարդասէր բնաւորութեանը զիտովն հակառակ

է Ազգիսարու կտտախորհն այնպէս անխորհել
շարժուածքը . վասն զի՝ Նորին Օգոստափառ
Թագաւորական Սեճափառն շարունակ գուն
կը գործէ իւր բոլոր հպատակները միշտ հան-
դիստ և սպասով մնալու համար :

Անցեալ ամսն Ջորեպան քաղաքէն կը գրեն .
նէ քանի մը որ առաջ՝ 5 օտարական զէյակէ քա-
ղաքս գալով տեղոյս քաղաքացիական թոճը կը ղեկ
և 500 դահեկան կը պահանջեն թանկ թէ՛ շնորհք
ըրէ այսքան ստակ մէջ տուլու վասն զի հաց տանելու
ստակ մը լուծինք . քաղաքացիացի կը հասնէ 50 դահե-
կան կը ղեկէ աւելին : բայց քիչ է ստակը ըսելով
չեն առնիր . և քաղաքացեան ալ ասկէ աւելի չե՛ծ
կրնար տար ըսելուն՝ զէյակէները ստակը շարունակ
գորս կ'էջեն ու քաղաքին շուկաները պըտրտելով
կը հարցնեն թէ այս անգի հարուստ վաճառականը
ո՞վ է . վերջապէս մէկ յոյն հարուստ վաճառականի
վաճառատունը մտնելով կ'ըսեն թէ մեղի հազար դա-
հեկան պէտք է որ առս . վաճառականը տուլու հա-
ճուելին ցուցունելով քայքայութեամբ մը կ'ըսէ թէ
քիչ մը սա դիմացի սրճարանը հանդատագէք որ
զե՛ւմ առնէս ուղա՛ծ ստակներդ բերե՛մ , կը հաճին
զէյակէները սպասելու և վաճառական ալ կ'ըսէ շփ
չիտակ քաղաքացեան կ'ըսէ սա կը յայտնէ բանը .
որ իսկոյն 30ի շափ մարդով իր գնդապետը (պեճուակ
պաշին) կը ղրկէ որ այն զէյակէները բռնեն բերնն :
Այս երբ որ գնդապետը իր գործերովը կը մտնայ
զէյակէներուն ու ձեռք քաղաքացեան կ'ուղէ բերնն՝
զէյակէները իսկոյն ասրճարանին գնդապետին վրայ
պարպելով կը պատահուին թէ՛ սա ստոյք տար քա-
ղաքացիական , գնդապետը շարաշար վերաւորուելով
կը հրամայէ իր մարդերուն թէ չի խնայեն զանոք
քանակու , վերջապէս այս կ'ըսին՝ զնոքայեան մար-
դիկներէն մէկ քանին կը վերաւորուին և երկու հոգի
ալ կը մեռնին , բայց զէյակէներէն ալ երեքը կը մեռնին
և երկուքն ալ փախելով կը վերջանայ բանը :

Չարմանալի զիտուած մը լսելիք , որ մտնիրս

Տարբիայի մէջ պատահար է . որովհետեւ բաւա-
կան ժամանակէ հետէ այն տեղուանք անանոց
մէջ տարախօսիկ հեւանդութիւն մը կը լինելով
սաստիկ կոտորած կընէր . ուստի խաշնարած մը
որ չորս հարիւրի շափ ուղար և կը մը կով ու-
նէր , այն ինչ հիւանդութեան սաստիկ կոտորա-
ծը կը տեսնէ , վախեալով թէ չըլլայ որ իրեն ու-
նասուններուն ալ մնաս մը համար , ամեն ալ
կը բերէ ու կը փառստէ . Վարպաճի քաղաքին մէջ
և ստակը ծոցը գնելով կ'ըսէ շափ որ 'Վանուր գե-
տին դիմացի կողմը անցնելով և սիւտեղ ժամա-
նակ մը մնալէն ետե վերադառնալու և կով ծա-
խու ստնէ ու վերապառնայ դարձեալ Տարբի-
այ . այս դիմացի թեամբ 'Վանուրի եզրը կը
հասնի ուր դիմացը անցնելու պատրաստի մտնի
(անտայ) մը գանելով՝ կրնաս մէջը . և այն
ինչ մտնելով հայի . թէ դեմին մէջ տեղը մտնե-
ցիր կը , գծրաղը խաշնարածին քունը դաղով
պէկ մը կը քնանայ . բայց քունին մէջ երազ մը
կը տեսնայ սի՛ որպէս թէ օձ մը եկեր ծոցը մտն
ու իրեն մնաս պիտի հասցընէ , ուստի սաստիկ
վախեալով մը՝ կէս քուն կէս արթուն խոցոյն ձեռ-
քը ծոցը կը խօթէ , և որպէս թէ օձը բռնել նե-
անկ ուղիւով՝ դժբաղդար ստակին ջրուկը ձեռ-
քէն կը հանէ ու 'Վանուրին մէջ կը նստէ , բայց
ինչ ատեն խելքը դուրս կուղայ կը սկսի լալ ու
պրստ , վերջապէս հիմայ խեղճ մնալով Աճու-
գայի մէջ մարդով կ'ուղի :

ՎՈՍՏԱՆԵՐԻՆԻՍԻՍ

16 Հոկտեմբեր :

Աստիական վերջին չորհուրով 'Աստիստանն
եկած լուրերը՝ մայրաքաղաքի մէջ մեծ գոտարարութիւն
պատճառեցին . բարձր 'Վասը Ապարքափն նախ
դահու թեամբ անմիջապէս գործակալները ժողովք մը

թիւն ըրին . ինքն ալ շատ անգամ ժողովքներու մէջ
անոնց բարեսէր օգնութենն շնորհակալ եղաւ . և
անոնց պատուոյն համար ծափ զարնել և գովիլ ա-
պաղքեց :

Աճուսայի շատ փողոցներու մէջ ժողովարարութեան
համար ժողովքներ ըլլալ կը ըսեն . և այս ժողովքներս
ըստ կարելոյն փառաւոր և հանդիսաւոր կ'ըլլային .
զինէհատից ընկերութիւնները իրենց սուսնին դրա-
շակ ունեն . և կարգ կարգ բաժնուելով այն գրոշակ-
ներով ժողովքին տեղը կուգային . անկէց ետքը հա-
սարակութիւնը կուգար . ամեն ալ անձայն պարկեշ-
տութեամբ և գեղեցիկ կարգաւ : Այս թիւն սո-
վորարար մէկ մեծ աշխուհակն մը քալելով կուգար .
և ժողովքին տեղին շրջապարք՝ ազնուականաց սպա-
սաւորները կը կայանէին . թէ ազնուական և թէ՛ հա-
սարակ մարդիկ՝ այս ժողովքներս տեսնելու կը փա-
փաքէին : Ինչպէս ինչպէս կը լլար նէ՛ 'Աճուսա ալ
նոյն կարգը մտաւ : Այս թիւն հոն գտնուող
բազմութեանը համար ստանալուստութիւններ ընե-
լու կոկորէր :

"Եկէք բարեկամներս՝ կ'ըսէր . եկէք անգղիացիք ,
խալանացիք , սիւսիսիացիք , այս սիրուն երկրիս մէջ
այսքան գեղեցիկան պատճառ եղող մարդութիւնէս
հրաժարուելու խօսք տուե՛ք , ծուկի վրայ եկե՛ք . և
այս խոստովանքս յայտնի ընելու մի՛ աճաք . ազնուա-
կան կանայք և մեծամեծ պարոններն ալ նոյն խոստ-

մանքը ըրին ձեզի պէս . աշխուհակն Աճուսա Արեւմտ-
րին նմանցէք , որ այդ խոստովանքը ըրաւ իմ ձեռ-
նքս" :

Այն տեսնը՝ զինէհատից կարող մտնելու պատ-
րաստ կողմերը առաջ կուգային . Այս թիւն
առաջը ծուկի վրայ կ'ընտանէին . այն ալ անոնք
կ'որհնէր . խոստովանքին կը ըսէին . և այս խոստ-
ովանքս մարդուն չի հանելու համար չի նստած մի-
տալէն մէկմէկ հասնանց կուտար . խոստովանքը ը-
տեղեկը շատ ըլլային նէ՛ կարգ կարգ կը բաժնէր . և
օգնականներու ձեռք ամեն բան կատարեալ բարե-
կարգութեամբ կ'ըլլար . մէկ ոգէլարժ տեսարան մըն
էր այն որ մէկ հասնական քահանայի մը առաջ ծու-
կի վրայ եկած կրտսնու էին ազնուական և հարուստ ,
և թովերին բանուր և՛ աղքատ մարդիկ . ամենին
կը ըսէր և ստիճանի խորութիւն չիտար . անոնց ա-
մենը մէկ տեղ անխախտ գտնուելուն օրինակը մինչև
հիմայ ինկիլթեոսայի մէջ տեսնուած չէր . որ զեղն
ազնուութեան և պատուոյ և իշխանութեան վրայից
աղբային նախապաշարմունքը՝ մեծն ու պղտիկը , հա-
րուստն ու աղքատը , իշխանն ու ստակական մարդը
իրարմէ հեռու կը բռնէ : Այս թիւն 'Աճուսայի մէջ
զինէհատից ընկերութեան անգամ 100,000 հոգի
շափ գրեց , անկէց ետքը 'Աճուսային գորս ելաւ .
առաջ 'Անկիլթեոսայի հարուստի կողման կը կրկնե-
րը պըտրտեցաւ , ետքը 'Աճուսա գտնուելու տեսնը

հեւստայի կողմի քաղաքներէն անցաւ . որ շատ նե-
սագործ (մանիֆաքթուրա) կը շինեն . (ինչպէս են
Սեւեկտար . 'Ինքուրու . և այլն :

Այս ծանապարհորդութեան պատճառ եղաւ բոլոր
թեւեման ընկերութիւններուն և հոստակահան քահա-
նայներուն սկսած գործը հաստատել և առաջ տանիլ .
բայց երկու արգելի կար՝ որ Այս թիւն չի կըցու
կատարելու փոքունը . մէկը անգղիացի արգելի
բնաւորութիւնն առաջ կուգար . և մէկը՝ հաստակ
և կրտսի կողմնէ . որ այն մարդիկը որոնց կը քո-
րպէր՝ իրենմ տարբեր հաստակ ունեն . բայց այս
ալ քիչ բան չէ՛ որ մէկ 'Անկիլթեոսայի 'Քուրք , քաղա-
քին հոստակահան քորուցին կը ըսաւ որ մը՝ 'Անկիլթեո-
սայի մէջ այսքան պատի . ունենալ . և հաստակ
թեւեման այսքան սկսելու ըլլայ : Այս թիւն 'Անկիլթե-
թեոսա ծանապարհորդութիւն ընելէն քիչ մը ա-
ռաջ հոստակալ 'Քահանայացեան կողմէն ալ՝ հաստ-
ակահան նշան առած կը . քանզի 'Վերգոր 'Օ' երբող
'Արազան 'Վասը՝ տիկայ առաքելական գործակալ
ստիճանով մեծարեր էր . մինչև այն ատենը : Այս
'Անկիլթեոսայի կարգին գաւառական մեծար
էր :

40 ՆՏՈՒ

Թարգմանեալ է 'Վասը պատմէ

ըրեն այս խնդրոյս վրայոք, որոնց շահերով և մտք-
գաւթութեամբք այնպէս կը յուսացուի՝ թէ քեզ օ-
րին օգոստոսի տարին հայրենի բարեհաճու-
թիւնը պիտի հասնի այս խնդիրս վերջանալու 1 ի-
րանանու մէջ՝ խաղաղութիւնը և հանգստութիւնը
բարեբաւածել տալով :

— Հինգ մեծ Տէրութեանց ղեկավարները հրեզար-
թի օրը խորհուրդ վը բրին Լատարիոյ ղեկավարնառու-
նք և կ'ըսեն թէ՛ Լատարիան վե՛ճին վրայոք էր այս
տողովքս :

— Վայելեալիս հրահանգս վսեմաւ . Հայտարարիւ-
ցանք Վարնայի Բարձրագոյն անուանեցաւ . Հասան
ճիշտն է քեզնոսին ալ Պալլերքեւերի Բարձրագոյն
գրուեցաւ :

— Լատարիական առեւանգ՝ Ազգայնապետն եկածնե-
րուն վրայոք որոշեց որ հետագայ կերպով քառա-
տարայ արդիւնանոցի գոյնը թիւնը պահեն . թէ որ
տարբեր հրահանգներով բլայ

Հանապարհորդները 12 օր նոյն տեսքը ընկալու-
սպանները 15 օր :

Վատարի նաւերը արմտիքով և ուրիշ ապրանք-
ներով բեռնաւարուած նաւերը 12 օր :

Հանապարհորդն ընդունակ ապրանքներով բեռնա-
որած նաւերը 15 օր :

Վատարի նաւերը 9 օր :

— Վայելեալիս բժշկագիտութեան . Իսկանդր
էֆէնդին՝ այսօր Վարնայի բժշկական դպրա-
նան բոլոր աշակերտներուն ընկերութեամբ՝ Վերա-
նքի դուռը կ'ըմբարտէ . ուր իւր ներկայութեամբք
այն տեղ եղած բոլոր վնասները՝ որոնք որ պատ-
աստած ընէ ծաղիկի հեւանութեանն՝ պատուա-
նել տալու է :

— Սուրբ և բարձր . Կրօնի մէջ կըլած անտու-
րի գաղտնագրութեան նորոգութեանը վրայոք կը պա-
րազին այս օրերս մեծ փութով մը :

— Վայելեալիս բարձրագոյն ղեկավարն առաջին
Քարգան 11 սեմա . Ֆուտատ էֆէնդին գաղտնացող
11 սեմա . Թաղաւորին հրահանգս 1 էֆէնդին՝ մեծ
էպիսկոպոսի պատուոյ նշանը ընդունեց :

— Վայելեալիս եկամտութի պաշտօնատար 11 սեմա .
Սուսա Վաֆիէթի փառայն որ Թարալայի նահանգին
տաւարիչ անուանեցաւ՝ երկնեան օրը Թաւիզի պա-
լի շոքեւաւով իւր պաշտօնը վարելու մեկնեցաւ դէպ
ի Թարալայն 11 էլանիկի ծամրայով :

— Վայելեալիս կըզքին թէ՛ Ընտանեան Լատարի ձե-
լնս անուան . Արեկիսի շոքեւաւը հոկտեմբերի 19ին
եղին կըզքին հասեր է . որուն մէջն էր 11 սեմա . Սե-
մա պէլը . որ մասնաւոր գործունով մը Թուրքուս
Թարալայ նոյն շոքեւաւով : Սեմա պէլը շարունակե-
ր է իւր ծամրագրութիւնը դէպ ՚ի Թուրքուս երեք
լամ երկու օր այս տեղ քառասունորեայ արգելանոցի
պահապանութիւնը ընկնի հաս :

— Վայելեալի օրապիտիւնը կըզքեն թէ՛ Արեւա-
լի շոքեւալ կառավարիչ 11 սեմա . Սուսա փառայն
ի շոքեւաւ մը գնոյ անուան տուեր է Լատարիոյն իւր
հասարակ հարցին :

ԱՄԵՐԻԿԱ

Պերուի 20 հոկտեմբեր . Ինք հանրապետ
այնպէս կը յուսացուէր թէ՛ Վսեմալայի 7 էֆէնդ
էֆէնդին այս տեղ վարուն Լիբանանու վե՛ճը
բարձրին վերջ բլայու է . բայց դժբաղդարար
թիւն հրահայ այս հասարակաց անկախութիւնը
իւր շոքեւաւ : Լատարիան ընդհանուր կա-
ռավարիչ Վսեմալայի 4 էֆէնդ փառայն խոհե-
մութեամբք և յաջողութեամբք Պերուի

մէջ և շոքեւալին մնորդու մը վրայ վե՛ճը շոքեւալը
վերան կարգադրութիւնը մեծ զիւրութեամբ
գործքի գրուեցաւ՝ մէկ վայրիկեան մին ալ անդամ
խաղաղութիւնը չի վերջովիւրդ , Սահայն 1 իրա-
նանու մէջ շատ տարբեր կ'լաւ այս ազգայնու-
թեանը կողմնադարձութիւնը , և հարստահարու-
թիւններ եղան շատ վե՛ճակներու մէջ , մասնաւոր
Վէրալայն . այստեղ ամենայնիւ ազգայնութիւնը
գործքի կըզքուէ և արդէն քսան հազար հասցան
յանձնուեցան կառավարութեան , որոնք նաեւ
բազմ մարտարարը զրուեցան Բրիտանիայները
այս կարգադրութեան շուտ մը հնազանդեցան
և մինչև հիմայ տառնց ընդգրկութեան իրենց
ունեցած ղեկերը սուրին , իսկ տիրութիւններուն
մէկ մտով՝ իրենց ղեկավարներուն գրգռելով
չուզեցին հնազանդիլ և Հատարան և Հեմայ
մեկնեցան . սակայն իմանալով թէ իրենց կանօրը
փարտիլը այս անգամ անհնարին բլայու է ,
սկսան իրաւունքը ճաննայլ , վերջապէս 1 իրա-
նանու ընդհանուր ազգայնութիւնը որ այսուհետեւ
տաւիլ զիւրութեամբ կատարուելու յոյս կայ :

Վայելի մէջ աղմուկ մը ծաղեցաւ և փոփոք
կողպակցին , ուրիշ փոփոքու յաջողութեան
վրայոք ալ կը խոստայուի . ուրիշ գժուար ղեկավար
մ'ալ պատահեցաւ այս տեղ՝ որ բարեբաղդա-
բար այնքան ղեզ հեռուանը շոքեւալ : Վազ-
դեայ հիւպատոսարանին երկրորդ Թարալային՝ այն
ինչ Վէրալայինն ևս կը խոստայուէր , ուր տաւտու-
րի գործքի համար դաշն էր , Շիւռնի յու-
տը կառավարութեան վնաս ընկերը արդիւնեցին
զանի և սաստիկապէս պատօնեցին թալ շխտարով
որ մեկնի , որովհետեւ Թարալայինը չէր սզել իւր
մէկ լոյր տարձանակը տալու անոնց , որ ճամ-
բորդութեան ժամանակը իւր անձը պաշտպանե-
րու համար առած էր : Ըյս լսելով Վազդեայ
հիւպատոսը փութով իւր պաշտօնատարին ա-
պատուութիւնը ինկրեց , քաղաքիս կառավարիչը
պատասխանեց թէ անոր ինկրիլը իրմէն կախու-
ղէր , այլ միայն 7 էֆէնդ էֆէնդին և Վերալային
պահապան զորոց հրահանգատարը կընային ընկ-
նիլ որ պէտք է : Ըյն ժամանակը հիւպատոսը
անցած գործքը ղազղեալին վէլ քուս անուն
Ֆրեկիսի հրահանգատարին իմնոց , որ կը ղորգ
անգամ կառավարութեանն բանատրիկալը ինդ-
րէ : Ըստով ֆրեկիսիին հրահանգատարը յու-
կապէս մարդ ղեկելով իրենց Թարալայինն աղա-
տութեանը համար , և փութով 6 նաւակ 300
զնուոր ալ քամարը հանեց և այս փորթիկ
դուռնին հրահանգող պաշտօնատարին պատուի-
րեց թէ բունատրիկալը աղապետու համար
պէտք բլայ ի՛նչ՝ զորութիւն անգամ գործածէ ,
բայց բարեբաղդարար գործը այն վե՛ճակը չի
հասաւ , փոսն զի պահապան զորոց հրահանգատար
Լատարիան փառայն վերջին անգամ Թարալայինը
ինկրեցին՝ թոյ առաւ պանի և այսպէս վերջա-
ցաւ խաղաղութեամբ այս գործքը :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՒ ԻՐԱՐ
ՍԵՒՍԻԷ
Սեմա Վարապուրց 3 հոկտեմբեր . Բարձրա Լատարի

քաղաքի Կոստանդին Լիբրայեղի մեծ գործը ե-
րկնեան օրը հասաւ այս տեղ իւր ծամրագրութեանն
վերադառնալով :

— Վեպեմներ անոյն 16ին Սեփաստորոյն գոր-
ված նոստի մը հետագայ տեղեկութիւնները կուտայ
Սուսայ Սեմա . Թաղաւոր Վայելի Կատարագիտ և
Վրոմ մեալուն վրայոք : () Գոստափառ Խնքնակողը
հոկտեմբեր ամսոյս 1ին կամ երկուքին Վայելի Կատար-
մտար բլայու է : Սեմա . Խնքնակողը Սեփաստորոյն
մէջ 11 օրանցովի կոմսին հետ երկար խորհուրդը բլայ ,
նաեւ Սուսայ մը մասնաւոր իշխանութիւն մը առաւ
Սուսայի ժառանգ մեծա . գուրսին գործի ղեկու ելբ
որ այս տեղ շըլայ Լատարի Սեմալային : Լատար-
քին գործոց պաշտօնատար Լեւոնի կոմսը () Գոս-
տափառ Վայելի հետ արգելիչը բլայու է դէպ ՚ի Վայ-
իս և կ'ըսեն թէ մինչև տարուս վերջը մնալու է այն
տեղ :

Սեմա . Վեկորայոս Լատարը՝ իւր շտապ ծամրա-
գրութեան ժամանակը մեծ խնամք տարաւ 11 և ծովու
նաւատարմիցն և լսեակին :

Վերալայի և Սեփաստորոյ նաւահանգիտներուն
մէջ մեծ փոյթ մը կը տիրէ նոր նաւեր շինուելու : Սեպ-
տեմբերի 9ին Վերալայի նաւահանգիտար () Գոս-
տափառ Վայելի ներկայութեամբ 11 պատերազմա-
կան նաւերը ծովը արձակեցին և երկու ֆրեկիս
ալ Սեփաստորոյ նաւահանգիտին մէջ : () Գոստա-
փառ Վեկորայոս Լատարը իւր ժառանգորդոյն և
Հեմ մեծ գուրսին ընկերութեամբ մանրամասնաբար
նաւերը ղնուեցին և Սեփաստորոյն մէջ եղած նաւե-
րուն կ'ըմբարտէ ընկ տուին , նաեւ այս քաղաքին
նաւարանը և ստորոցները տեղեկու գնացին :

ԲՆՎՂԻԷ

Ընտրա 17 հոկտեմբեր . Կառավարութեամբ խոր-
հրդարաններուն անդամները՝ և առ հասարակ բոլոր
Սեմա Բրիտանիայն չէ թէ միայն իրենց հայեցումները
ալ և գրեթէ բոլոր ղաղաճութեան դէպ ՚ի Խալանայի
միջկեանը աղքատ բնակչաց վրայ գարձուցին , ամեն
տեղ այս խոչնդներուն վրայ կը խոստայուի . փոսն զի
նախընթաց թուով ճանուցածնուս համեմատ այս
տարուան սպիտակ գետնախնձորի հունը (լամթի-
թեղ) որով միայն գրեթէ կընունին Խալանայի
բարձրութիւնը աղքատ բնակիչները , խանդարուեցաւ և
շատ ղեզ վե՛ճակի մը մէջ մնաց և արդէն սով բլայ-
լու նշաններն ալ սկսան երկել : Սեմա Բրիտանիայ
կառավարութիւնը այս ամէնը տեսնելով միտք կ'ընէ
ուրիշ երկիրներն Ընդգիտ և կամ արմտիկներուն
տուրքը որ շատ ծանր էր կամ բոլորովին վերջընե-
կամ ընկնի՝ այսինքն սակաւ տուրք մը ղնելու . և այս
ամենահարկուոր գործքը՝ գործակալաց ժամանոր ժո-
ղովրդով մը այսօր կամ վաղը հաստատուելու է :

Լատարայի պանաղան երկիրներուն մէջ ալ մասնա-
ւանդ Ընդգիտին՝ Վեկորայի և Ընդգիտի մէջ անգամ
հոնները շատ գեղ են , լայն Խալանայի համար
ամենէն քաղաքիս , փոսն զի ինչպէս որ ըսիք մեծ
մատը աղքատ են և միայն մէկ տարուանը կը հոգան .
թէ որ այն ալ շըլայ նէ կը թեան կարտ , իրենց մերձ
եղօշ երկիրներն ալ ամենէն օգնութիւն մը չեն
կընար սպասել , որովհետեւ այնտեղներն ալ հունները
շատ գեղ են :

— Սուսայ Վատարի մէջ Իրեկ անունով լորա-
պետ մը մեռաւ և իւր բոլոր հարստութիւնը որ էր
50,000 լեւ տեղէն իւր ամենէն մերձաւոր սզգական
Ընտրայի տեղանակի մը թողոց : Կիւր հարուստը
առատապէս կընկէ իւր հարստութիւնը . բոլոր
իւր ընկերներուն ոտքն մինչև զլուրը հազրնեղ

տառաւ և մտաւաճառին հրաման ըրաւ որ իւր ընկեր-
ներուն ամեն մէկուն միս բաժնէ յառաջիկայ կիրակի
օրը . մէկ տուն մը գնոյ առաւ և միայն ունի մայրաքա-
ղաքիս բոլոր աւելածուններուն խնջոյք մը ընելով
տոնախմբելու :

Ի Ր ՈՒ Ս Ի Է

Ի ըրուսիայի երևելի լոտղիք մը կը գրէ :
«Մյս տերութեան Ինչո քաղաքին մէջ կնիկ մը
կայ . որ քանի մը տարիէ հետե իւր կեանքը՝ ընկզմե-
լու վտանգի մէջ եղած մարդերուն օշնութեան հաս-
նելու՝ ազնիւ և բազմավասնոց աշխատութեան մը
նուիրած է :

«Մյս ինչ մարիկ մը կ'ըլլէ . թէ դիշեր ըլլայ և թէ
ցորենի . այս կնիկը որ Վաթեքին Վլէ յնֆէլտ կը
կոչուի՝ նաւաստի մը պիտի է . որ իւր ամուսնոյն հետ
քսան տարիէն աւելի ծովու վոյց երկար ճամբոր-
դութիւն ըրած է . նաւակի մը մէջ կը մտնայ մեր
նաւահանգստէն գուրս կ'ըլլէ և այս բեկանուտ նա-
ւակով (Վարրա) ժոռ կուգայ մեր ծովեզերքը՝ մինչև
հետի կողմերը և երբեմն նաւահանգստի ուղեցոյց-
ներէն (փիլոսոֆներէն) շատ հետի կ'երթայ պէկոնու-
թեան մէջ եղող մարդիկը ազատելու համար :

«Վաթեքին Վլէ յնֆէլտին վեհ շահքով ք 300 հո-
գիէ աւելի ճիշտ մահու ձեռքէն օգտաւուեր են . այս-
պես ըլլալով՝ այս կնիկը մեր ժողովուրդին մէջ շատ
պատիւ ունի . և նաւաստիները պահապան հրեշտակի
պէս կը նային անոր . Մյս ինչ Վաթեքին Վլէ յն-
ֆէլտ մեր փողոցներուն մէջ կը տեսնուի ամեն անդ-
նողները կը բարենն դանի մեծ յարգանք և ճեր
նաւաստիները բոլոր սրտով՝ յարգական ձեռով անոր
ողջոյն կուտան . և որսորդներուն աղայքը մինչև
անոր յառաջը ծունր կը դնեն և հօգուտսին վարի
կողմը կը հարձուրին : Բարսիպ տերութիւնը և ու-
րիշ տերութիւնները միայն նշաններ տուած են ա-
նոր . և Ինչո քաղաքի տեսանք՝ նոյն քաղաքին պատ-
ւոյ քաղաքականութիւնը տուաւ :

«Վաթեքին Վլէ յնֆէլտ 47 ամեայ է . ընթացման
հասակ մը և կարիծութիւն մը և այրական տեսիլք
մը ունի :

ՈՒՏԵՎՈՒՐԵՐ

Ընդգիարէն օրագիրներուն մէջէն՝ Մատակա-
քարի ինպուհոյն վայոյք յեսառայ տեղեկու-
թիւնները կը քաղենք :

Մատակաքարի ինպուհոյն անդժուրեան
հրէշ մըն է : Ինչպէս իւրապէս ասոր նախոր-
դին կենդանութեան ժամանակը . երկիրը բուսա-
ւորութեան ճամբուն մէջ յառաջ երթալու վրայ
էր . ուր շատ քարոյղիներ կար և արդէն բաւա-
կան անձինք քրիստոնէութեան դարձուցած էին :
Իսպայ քանի որ իւրապէս մեռաւ և հիւսկուան
եւադուհին աթոռը նստաւ նէ բոլոր քարոյղ-
ները ճամբեց և տեղացի ամեն քրիստոնէաները
այրելով և գլխաւորով կրկուրձանայք . առնց-
մէն հաղարաւորներ մեռցուց . քանի մը շարաթ
կայ հրամանակիր մը հրատարակեց . որով բոլոր
օտարականները՝ որ իւր երկիրը կը բնակին . կը-
պարտաւորին տեղացի ըլլալ և օրէնքի մը հետ
զանկիլ . որով քանի մը պարագայի մէջ դիրի
անդամ կ'ընէ զանոնք . և շատ քիչ ժամանակ
առեւջաւ օտարականներուն թէ կամ հնարանդիլ
այս օրէնքին կամ մեկնիլ կըզիեն :

Մատակաքարի հիմնական ինպուհոյն ա-
նունք՝ Իանապալա Սունտաքաւ է . որ գեղեցիկ
կին մըն է յիմնական . և երեք կամ չորս օրուղ
ունի և միշտ արթնցողութեան և ուրիշ մարու-
թեան հետախուս ըլլալով՝ ոչ ինքը ու ոչ իր
հարստակները լուսաւորուելու հոգ կ'ընէ :

Վաղգիտ Վուրպօնէն գաղղիացի մը բաւական
տաննէ հետե Մատակաքար դարով՝ շարք շե-
նելու համար ինպուհոյն հետ ընկերութիւն
մը հաստատուեց . որպէս զի շարքին եղեղին
համար պէտք եղած երկիրը՝ որուն և միտիւր
համար՝ արքանի որ մշակ հարկաւոր է նէ՝ ինա-
պուհոյն իր գերիներէն պիտի տայ . և շարքը
շենելու համար արքան որ մերկաններ ու գոր-
ծիքներ հարկաւոր է նէ՝ Վաղղիացին պիտի աը-
նորինէ :

ԱՌԻՒՍՔԱՆ ԵՄԻՐԱՒ
ՏՆՆՈՒՄՆԵՐ

Կասանդուպոյիս . 3 Կոյնմեր :

Յորթին և սորիշ սորթեաց զնեքը օրէ օր կը
բարչուման . և շատ փորձաւորութիւններ ըլլալով
պէղ-պոս աւելուողն բաւական շարժող-ընէն ին-
պարձուրէն . շատ հասանական է նաեւ որ ինչ օրէն
այ տեղէն բարչուման ասանց զնեքը . իսկ զն Յո-
նկական կը զնեքին՝ (Յոնաստանէն և Իրըղիստանէն
իկոթ լոտղիէն կ'իմացուի թէ այն կողմին ալ շարեմի
կայտաւորութիւնն ասին . մեկալ կողմնէ ալ Յոն-
էրթիստով Սին ծովու նաւախո-ընէնը դիտարա-
նալու է . և նոյն կողմն այնքան աստար սորթիք այս
պէղ զն փարով՝ անընչա զնեքումն բարչումալ
պարձուրէն է : Ինչոյ ծովու մայրաքաղաքին մէջ 120
կողմը միջի շտի զանազան պետակ շարեմ կայ . և զն-
նեքը կ'եղեւանընէն է :

Ընթիւ կարծիք շարեմը 23էն 25 րանկիւնի
Օտեուպիւր 22 ,, 23 ,,
Բոմեղիւր 21 ,, 23 ,,
Պարթ աւելեմն վայ :

Իզմիր . 9 Կոյնմեր :

Տեղապա աւելուողն ընթացող օր օրէ վայ յախը
եղեւայն մը կը զո-ցուիէ . և ասանկ եղնայ նէ՝ Քի-
յոյս ասնիկտ որ ասին պետակ ապրանքներուն բաւա-
կան փորձաւորութիւնն պիտի ըլլայ . իսկ զն մեկ կող-
մն՝ այս արտուան ասնի մը պետակ ապրանքայ հոն-
ինն ժողովանը և մեկալ կողմն ալ՝ Լոտղիացի վեր-
ջն շտիւնաւորան բերած լոտղիքը նայելով՝ յաստ-
ընէ որ աւելուողն յախը վեճակ մը լայն լէ . և
կնականան եղած փորձաւորութիւնները ասանք էն :

Ղեկիք . շարունակ կոպուր . և օրէ օր զնը
բարչումալու լայն է . այս օրերս բաւական զանաւոր
եղաւ՝ հոխոյն 46 րանկիւնէն մեկն 51 րանկիւնէն
բար պետակնն :

Ինչոյք . կոպուր . և անպախա փորձաւորան-
ութիւն կը ըլլայ . բանաւոր աւելուողն պետակնն զանկալը
290—295 րանկիւնէն . զն բանաւորներ 180—200
րանկիւնէն . երկրորդ և երրորդ պետակնն բանաւոր

188—192 րանկիւնէն :
Տորան . (Քիտ պոնա) քիւրաքաղաքաւ է . և բա-
ւական ապրանք զանաւոր-եղաւ . Պարթի պետ-
ակնն զանկալը 350 րանկիւնէն . կեղեպիկտ ու Ղո-
տղիէն պետակնն զանկալը 330—340 րանկիւնէն .
Վարսանիւր 320—330 րանկիւնէն :

Սայրի կողմն (փալանաւն) այս ապրանքս թէն ու-
օրերս ինչ մը ընդ է ալ նէ՝ Բայց այս արտուան
հոնկնն ինչ ըլլալուան համար՝ քոպուրը Բայցի կը
նով աւելուող շատ կայ . Բայց այս պէղ ճարեցոն երեւ-
նի փորձաւորութիւնն մը կ'ըլլաւ . և զնեքը կնիկ ա-
նանով է . այնքան (մարեւոր պետակնն զանկալը 50
րանկիւնէն . և Լեփզնայ լաւ պետակնն զանկալը 70-
75 րանկիւնէն :

Միւրաստ (իվեթ) կոպուր . Բայց այս արտակն-
նիկ ինչ զանաւոր եղաւ . Պարսպի միջակ պետակ
թիւնն (այն է 610 րանկիւն) 280—290 րանկիւ-
նէ . և Պարսպի զնաւակնն ճարեցոյն 42—45 ր-
անկիւնէն :

Ինտիպակ . ընդ է . միայն անպախա ինչնիկալ
աւելուողն ապրանք զանաւոր-եղաւ . Գընիէն պետակնն
զանկալը 190 րանկիւնէն :

Ընթիւն . այս ապրանքն շատ ինչ մայր քաղաք
մէջ . և այս օրերս ասնի մը կողմն զանաւոր-եղաւ
քին (այնքան 250 արտան) 180 րանկիւնէն :

Յորթին . քիւրաքաղաքաւ է . Ուլաի պետակնն
կաստանքանաւորայ միջին 22—23 րանկիւնէն . ու-
րիշ ասպանեղաւոր 17—20 րանկիւնէն . Սոս-
պի պետակննը 20—21 րանկիւնէն :

Պարթ (արմայ) նոյնպէս քիւրաքաղաքաւ . և շատ
ապրանք զն կայ քաղաքին մէջ . զնը՝ կաստանքա-
նաւորայ միջին 9 1/2 — 10 րանկիւնէն է :

Փ Ո Ւ Ս Ա Ն Ա Պ Ո Ւ Պ Ո Ւ Ն Վ

Իզմիր . 9 Կոյնմեր :

Լանարա 107
Սարսիկա 165 167
Թրեւա 428 431
Սիկենա 427 430
Ղեկուրա 170
Լոպանա 360

Փարթի
Կասանդուպոյիս հարկերն երկուք է քանիքս
ճան՝ Լիւր օրուան համար :

Պոլս . 4 Կոյնմեր :

Լանարա 107 106 1/2
Սարսիկա 165
Թրեւա 430
Սիկենա 445
Լիւրոն 144
Ընտարաւ 430

Ի Պ Ա Ր Ի Ո Ւ Ն Ի Վ

Ի Տ Պ Ա Ր Ը Ն Ը Ր Ե Վ Ա Պ Ո Ւ Ն Ե Ա Ս Ը Ն Ը Ն Ե Ո Ւ Ն Ե Ն Ը